

L' ART DEL PAGÉS

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRÁCTICA

LA SILICE EN LO CULTIU DE CEREALS.

En las terras existeix, en majors ó menors quantitats, baix la forma de pols blanca, una especie d' arena sumament fina, á la qual se ha donat lo nom de *silice*.

Molts cultivadors ignoran cuan important es dita substancia en las diferentas parts de las plantas, y sobre tot en lo tany de las gramíneas. La palla dels cereals ne conté gran quantitat, aixis com la major part de las plantas de que 's compon, la herba del prats y 'ls pastos.

Aixis, per exemple, cuan lo blat se produheix varias vegadas consecutivas, sobre tot si no s' ha profundisat sucessivament la labor á cada cultiu, s' escampa desseguida, per no trovar la quantitat de silice que necessita pera que sos tanys adquireixin la forsa que 'ls hi comunica principalment aquesta substancia, la qual, recullida per las arrels en lo terreno, fa tan aspre al tacte la superficie de las fullas y la pell del tany, aixis com la superficie de las espigas, en que principalment se fixa.

Las terras dels camins que 'ls caminers abandonan als propietaris riberenys sembla poden ser molt útils, á causa de la gran quantitat de silice que contenen pera l' cultiu dels cereals, y heus aquí com se poden emplear.

Després de haber adobat bé las terras se transportan, durant una forta gelada, als camps de blat, ahont s' exten ab la pala com se fa ab la cals, restituhintse aixís á la terra un dels principals minerals més útils é indispensables á la vegetació.

Los cultivadors podrán regoneixer la diferencia de vegetació y de rendiment entre las parts de terreno que hajan sigut enarenadas y las que no ho estigan, no sols per la cullita present sino també per las que segueixen.

MEDIS DE PROCURARSE ADOBS QUIMICHES Ó MINERALS (1)

(Continuació).

FORMA DEL ADOB.

Mentres no 's coneixia la verdadera substancia del adob, mentres no hi havia coneixements pera fertilisar las terras y pera procurar aliment á las plantas, més que per la observació dels efectes, de que s' ignoravan las causas, no hi havia pera sortir del pas altre medi que 'l d' emplear empiricament fems y altres materias análogas cuan n' hi havia, contentantse á vegadas ab escassos rendiments, ó bé aguardant á que l' aliment de las plantas existint en estat de reserva en lo terreno passés al d' aliment assimilable; d' aqui la necessitat del descans de las terras.

Tots los cuydados en semblants circumstancias se concretavan á procurar la millor confecció de fems, ó á favorir la descomposició de las materias del terreno per la acció dels agents atmosfèrichs ab ajuda de las labors.

Pera l' empleu dels adobs no s' escullia la forma més convenient, se la prenia tal com podia trovarse. Se feya primer modo de tenir á voluntat lo fem més ó menos pastós, aixis com se preferia, segons lo gust, lo pá més ó ménos cuyt. ¿Cóm escullir entre varias de la mateixa substancia, cuan no 's coneixia la substancia mateixa? Desseguida que 's conegué la possibilitat d' augmentar per altres substancias la cantitat d' aliment de las plantas en lo terreno, y partint dels ferratjes y del fems; suprimint lo descans de la terra; fent una importació constant d' adobs, ja pera completar lo fems mateix, ja pera suplir sa falta, prenentlos al manantial inagotable de tota la naturalesa; desseguida que 's conegué la composició del mateix fems, sa part activa constituïda pe 'ls agents de la fertilitat y 'ls defectes derivant de sa naturalesa incòmoda y de la lentitut de sos efectes; allavors la qüestió de la forma del adob se presentá ab tota sa importancia.

Tots los cossos de que está format nostre planeta, y per lo tant los agents de la fertilitat, podém revestir cantitats de formas diferents conegudas de la química, y fins en cada un dels tres estats físichs de la mateixa, sòlida, líquida y gasseosa.

Com agents de la fertilitat ó constituhint la substancia del adob, aquestos no funcionan ab igualtat baix totas sas formas

(1) Vejis lo número anterior.

possibles. No es, donchs, indiferent que per lo tocant á aixó revesteixi una ó altre de sas formas.

Entre aquestos l' escullit no pot tampoch ser arbitrari com cuan s' opera en lo laboratorí; pero ella está imposada á una porció de condicions que acomodan son escullit, l' empleo y l' efecte.

La forma més convenient es la que omple millor y 'l major número d' aquestas condicions.

La forma del verdader adob deu posarlo ben manejable, exent de materias estranyas é incómodas, soluble, assimilable, económic, divisible y que millori las qualitats físicas del medi terrós ahont creix la planta.

Deu ser manejable, puix hi ha que preparar-lo, trasportarlo, espargirlo, incorporar-lo al terreno.

Sa massa no deu contenir materias estranyas á sa substancia per fora de lo que siga necessari pera constituhir sa forma y ajudarla á omplir sas funcions, puix tot lo resto no tan sols es inútil, però pot també ser contrari á sa acció.

Hém vist que si l' aliment de las plantas no está en estat soluble, no pot manifestar sa acció. Si 's dona al terreno una barreja de despallas de cuyro, desferras, feldespat, apatitas, se li donan tots los agents de la fertilitat, ácit fosfórich, potassa, cals, magnesia, materia assoada, però baix una forma insoluble; en tal medi la vegetació es tan pobre com en la arena salílica calcinada.

L' adob deu ser soluble y pot arribar á serho; pero aixó no es bastant. L' adob de la práctica no deu ser com lo de laboratorí y 'l de botánich que produheixen la planta, fins la ménos útil, á tot preu. No seria económic cremar diamants pera tenir un foch de brasa. La agricultura té per objecte 'l benefici, al qual los gastos, l' adob comprés, deuen deixar lo marge més ample possible. Una agricultura sense benefici seria una agricultura sense objecte.

L' adob deu estar talment espargit é incorporat al terreno, que cada prim filament de las arrels trovi en son medi sa part d' aliment. Deu donchs ser dividit en lo possible y tant com las partícules terrosas del mateix terreno.

Per regla general, tot cuant se dona al terreno (ab diferencia dels grams), y que no siga aliment pera la planta, deu ser al ménos un bonificant.

Resulta donchs que las substancias indispensables pera donar ó pera completar la forma convenient dels agents de la fertilitat, deuen ser de manera que 's prestin á estobar lo terreno, ja pera las reaccions que ellas determinan en aquest medi, ja pera las propietats físicas que li comunican.

No hi ha dubte de que de tots los adobs empleats en lo passat,

lo fems es lo que, sinó prevaleixia en si al més alt grau totes aquestes condicions, las reunia al ménos millor que tots los demés.

Los agents de la fertilitat fora del fems no poden emplearse en estat elemental, si s' exceptúa l' assee que baix aquesta forma desempenya un paper important.

SECCIÓ DE VARIETATS

ARTICLES MORALS

LA CRÍTICA DE CAFE

III

Temible podrà ésser, pero no será jamay odiosa la crítica que, severa per sistema, tendeix á produhir reformas essencials ó accidentals esmenas.

Podrán discutirse, tant que 's vulga, l' alcans y oportunitat de la crítica en general: ella pot conseguir y consegueix, més ó ménos sovint, ilustrar al criticat ó influhir en la pública opinió.

¿A qué deu tals efectes?—A que la crítica verament tal prové d' un coneixement de principis que han motivat una sencera convicció; á que s' adapta á un ideal qu' estima; á que, com diria un jurista, naix «viva y viable»; á que ofereix la doble garantia del benpensar y del bon intent.

Crítica aixis entesa y practicada no deshonra atacant, puix desconeix la vilesa. Crítich sever, mes no baixament calculador, podrà inspirar antipatia, jamay repugnancia.

Lo indicat demostra 'l concepte que formem de la nomenada *crítica de café*: antítessis de tota crítica enrahonada y metódica, com ho es d' una academia de sabis, que sabiament discuteixen, la tertulieta «de confiança» en que 's reforma 'l vehinat... esgarrapantlo; com ho es d' una publicació digna lo miserable libell infamatori.

Planyémnos, com d' una calamitat, de la crítica que 'ns ocupa: crítica insidiosa, llunática y personalista que coloca als intervinents en lo cas de pactarse lletja y pochs cops complerta reciprocitat; crítica que ofen ó molesta sense esmenar, quan injustament no esmena alló que més estimular deuria; crítica que trastoca conceptes y que, alimentantse de sistemática negació, á la negació s' até sens altre móvil que 'l de compláures ab la mort ó la agonía del prohisme; crítica, en ff, que es forma especial, variant ó conseqüencia del mateix vici de blasfemar. Planyém, sí, y condempném, ab viril resolució, eixos raquitismes espirituals que, incapassos de sentir goig ab lo d' altres, y confonént la crítica ab la censura (com confondre podrian las pedras de toch ab las de la murrialla que trencan vidres) anatematizan tot judici honrós atribuhintlo á mala fé ó benevolensa excessiva: raquitismes tan accentuats, que tan clarament se transparentan y tan fonament impresionan! Ells son los qui sacrifican lo més respectable á un acudit que sempre fóra molt graciós, si la séva gracia estigués en proporció del seu desvergonyiment. Ells son los qui troban incitadora á la maledicencia la aromática boyrina que s' exhala del

café; los que 's complaühen en anar diluhint reputacions mentres la val-sadora cullereta diluheix terrossos de sucre que van dulcificant la be-guda.

Si algú 'ns observa que exagerém, observarém que recordar sembla moltes vegades exagerar.—Mes fins admetent que hem incorregut en al-guna exageració, sempre resultarà odiós l' afany d' empètitir ó denigrar, que es lo característich de aquella insana crítica.

D' ella, en efecte, ni s'ols se pot dir, per' atenuarla, lo que un eminent pensador aplica á la crítica freda y pretenciosament filosofadora, ço es: que «sa vana ciencia 's reduheix á encubrir, ab fórmulas vagas y elásti-cas, sa impotencia per expressar lo que no sent.» No: ni á tant arriba, perque careix de semblants fórmulas, ó sol sintetisarse en la que hem apuntat al comens: la de la maledicencia sistemática. Per avisar del pe-rill d' una caiguda, venta una empenta al infelís avisat. Es ridículament criminal.

Aixís s' esplica que sia reprobable fins quan més inofensiva apareix ó quan reuneixen qualitats particulars més apreciables los interlocutors. En semblant cas y tot, no deixa d' ocasionar una perjudicial corrent magnética y un estat d' ánim tan pernicios, que cuyda desfigurar las més nobles fesomías del rostre y del esperit.

Parémhi esment! Fixémnos en las conseqüencias!... Bastan una frase, un mot detractor per abatre ó enmatzinar relacions d' amistat que temps, favors, beneficis recíprochs, alegrías y penas compartidas fraternalment, semblava que havían fet indestructibles. Sens ésser esclaus d' una con-tinencia extremosa del parlar, 'ni víctimas d' una susceptibilitat pueril, debem evitar l' enmalaltir nostra naturalesa desconceptuantnos á nostres propis ulls y als de qui 'ns coneix. Debem acreditar que som catalans deixant d' ésser donetas mal criadas.

Ja está dit.—¿Y fet?—N' hi há per estona.

JOAQUIM RIERA Y BERTRAN.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

Exposicions agricolas.—Las que projecta 'l ministre de Foment, serán sis, que tindrán lloch en Madrid, Sevilla, Barcelona, Zaragoza, Va-lencia y Santander ó una de las ciutats de Galicia. La de Madrid se ve-rificará en maig vinent, debent aixís anunciarse aviat en la *Gaceta* com aixís mateix la junta de personas competents á quinas s' encomana la preparació d' aquets certámens.

També prepara 'l Sr. Albareda altre decret concedint premis en metálich y honoraris als millors cultivadors d' una labor, ja de vinya, ja de cereals.

Aquet pensament ha sigut molt ben acullit per algunas societats d' Agricultura y segons sembla, la de Valencia, al sol anunci del projecte s' ha ocupat ja d' ell en junta directiva, trametentse telégramas y practi-cantse gestions pera que una de las primeras que 's celebrin siga la Ex-posició d' Agricultura Valenciana.

Infracció grave—D' un article que acaba de publicar la *Revista del Centro agronómico catalan*, son las següents noticias:

«S' están venent plantas procedents d' Angers y de Burdeos en la ma-teixa Carrera de San Gerónimo á Madrid.

»A Bilbao 's fá 'l contrabando de plantas portadas directament dels dos punts avants dits de Madrid, y fins se parla d' una expedició destinada pera un títol de la Cort.»

«Per San Sebastian y Valencia 's cometen iguals fraus.»

A Barcelona no fá gayres dias que arrivaren, per correu, alguns sarmenets del extranjer. Altre dia potsér podrém donar més detalls sobre aquest assumpte.

D' aquesta manera si que de res han de servir tots los medis pera atacar l' insecte. No es burlantse de las lleys, com se fan bé las cosas, sino fentlas cumplir.

Sitjes.—Per invitació especial de D. Joseph Bonaventura Puig de Galup, se trovaren reunidas mes d' una vintena de personas en la antiga casa de la tan renombrada *Malvasía de Sitjes*, que dita familia posseheix en aquesta hermosa vila, lo 22 del mes passat. Dos cosas principals motivaren aquella excursió. Primerament, lo desitj de complaure al amich, y 'l cumpliment d' una promesa al distingit consoci del «Institut agrícola catalá de Sant Isidro», qual empenyo habia demostrat desde 'l comens de las obras del ferro-carril, pera quan aquest atrevessés son país; y segonament, lo d' admirar una vegada més sos productes vinícolas y probar la *malvasia tradicional*, si aixis podém dirho, d' un barrilet que té la friolera de 110 anys de vida, y que 's guarda en un recó del celler ab perfecte estat de conservació, després d' haver suferit totas las transformacions necessarias é indispensables y que son consegüents á mes d' una centuria.

Escritas las anteriors ratllas, vejerem ab molt gust que á dit senyor se 'l ha distingit pe 'l govern de S. M. lo Rey D. Alfons XII ab una *encomienda* de Isabel la Católica.

REVISTA DE FIRAS Y MERCATS

Algemesi.—La compra de taronja segueix bastant animada, fluctuant son preu entre 4 rals y 4 y $\frac{1}{2}$ arroba, no podentse cullir per las plujas y per lo mal estat dels camins.

Lo cacahuet té molta estracció, però 'ls preus no satisfan los desitjos del agricultor, venentse la varxilla á 7 rals y $\frac{3}{4}$ lo moreno y á 8 lo superior.

Arbucias.—Lo temps ha vingut á confirmar lo refrá *fret y gel no 's queda al cel*: després d' una temporada llarga primavera, las neus y las geladas han tornat ab una gran abundancia, espatllant bastant las ilusions de nostres pagesos, y sobre tot del jornalers, que ab las grans plujas s' han vist obligats á quedarse á casa, ab gran perjudici de sos guanys.

Per aquestas y altrás causas difícils de determinar, la célebre *fira* de Sant Hilari que 's celebra tots los anys lo primer diumeje, no ha sigut gran cosa; lo bestiar fou poch abundant, y las tranzaccions molt escassas, de manera que 's determiná repetirla d' aquí á quinze dias. No crech que allavors sia més animada.

Mercat de Granollers.—Los preus obtinguts en l' últim mercat, pe 'ls articles que á continuació s' esprimen, son:

Blat xeixa, á 19'50 pessetas la quartera.—Mestall, á 14.—Ordi, á 9.—Monjetas Paretanas, á 23.—Id. Dragonas, á 25.—Ganxets, á 30.—Rénechs pera sembrár, á 35.—Catalanas, á 21.—Blat de moro, á 13.—Fabons, á

13'25.—Fabas, á 11'50 —Patatas de 1.ª, á 8.—Id. inferiors, á 6.—Trepadella á 7.

Carns.—Moltó, á 8'50 rals la carnicera.—Bou, á 6'50.—Badella, á 7'50.—Porchs grassos, á 8.

Fira de Molins de Rey.—A causa del mal temps que va fer lo dia de la Candelera, l' Ajuntament d' aquella vila acordá aplassarlo pera avuy.

Palafrugell.—Mos temors s' han realisat desgraciadament: la filoxera no la tenim aprop, sino á casa mateix. Acabem de ser visitats per la Junta especial investigadora, la qual ha trobat en lo terme de Regencós una vinya del propietari senyor Bruguera infestada, contanhi de moment uns 3.000 ceps atacats y més de 100 ja de morts. Hem de creure que no será aquesta sola. De tots modos, la malura es á casa mateix, y es de desitjar s' utilisin tots los medis que la ciencia té á má, pera deturar en lo possible 'ls tristes efectes de la invasió.

Aixó no obsta pera que 's planti vinya á més corre, trayent la terra á uns altres rams de la agricultura de més segurs y curts rendiments. Per aquí no manca qui diu que la filoxera no es res, demostrant aixis sa suprema ignorancia; altres, ja més práctichs, tenen la convicció de que adobant convenientment y treballant ben bé 'ls vinyats, res hi ha que témer. Ja ho sentirem á dir. Per nostre mal, per tot arreu hont l' insecte hi ha passat, rastres ben marcats hi ha deixat de sa devastadora ferositat, y com es natural, no 'ns tractará millor á nosaltres.

Sant Pol de Mar.—La pluja va destorbar la concorreguda fira en la tarde del primer dia. Lo següent continuá ab un temps primaveral.

Sembla que l' Ajuntament tracta d' allargar la fira un dia mes, en vista de la concurrencia del segon á pesar d' estar anunciada per un sol dia, fins ara.

Sariñena.—Encara que un tant desanimadas las *firas* que acaban de celebrarse en aquesta població, s' han venut ja ab destino á la artillería algunas mulas, mes bé bestiar petit que gran, variant lo preu de nou unsas y mitja d' or á deu y quart. Los benasquesos han venut també algunas remadas de mulas, de deu y mitja unsas, essent induptable que aquestas primeras vendas favoriren á las demás que 's verificaren.

Lo bestiar mular escassejá, motiu pe 'l que 's notá poca animació.

Abundá lo demás bestiar y no escassejaren tampoch los compradors, y á pesar d' aixó no s' han portat á cap transaccions que merescan mencionarse. Salvo las mulas que ha comprat una comissió d' artillería, compradors y venedors sostingueren una enteresa en sas respectivas pretensions; aquells no oferint mes que regulars preus, aquets no admetent ofertas que, segons sembla, no podian admetre. Lo desenllás era difícil de preveure perque 'l bestiar se trojava en poder de poch, y aquets eran los tractants de mes nom y capital que acudan á aquestas. Bestiar del que anomenan fi, poch, animació en lo mercat, bastant, deguda sens dubte al retraiment de las parts contractants.

Torá, (Lleyda).—Los pagesos se trovan en estat poch satisfactori: puix los camps per avuy no 's presentan bé; se feu la sembra en malas condiciones, ha seguit una temporada llarga de gels intensos y d' humitat escassa. De vins no hi ha existencias per haberse perdut la última cullita, no obstant los preus se sostenen, puix que avuy se pagan de 23 á 26 pessetas carga segons classe.

Valencia.—Respecte á *olis* cap cambi notable podém senyalar en los del país superiors, á pesar de que en los punts productors pretenen los culliters majors preus.

Los tenedors d' aquest article en nostre mercat, ahont hi ha bastantas existencias, desitjan alcansar per sos *olis* 40 rals per los 10 kilógrams; pero 'l comers d' exportació 's resisteix á pagar preus tan alsats, atenentse á que en lo mercat francés los *olis* superiors han suferit en pochhs dias una baixa de 6 franchs per 100 kilógrams, per qual rahó tanca nostre mercat als preus de 38 y 39 rals los 10 kilógrams, ab tendencias á sostenirse.

La falta de vías de comunicació donan lloch á que nostres *olis* no tingan un consum important en las provincias del Nort de Espanya; però si 's consegueix en breu plasso la concessió feta al Banch regional valenciá pera la construcció del ferro-carril de Cuenca á Valencia pera Madrid, allavors podrém esportar nostres *olis* fàcilment, perque aquesta empresa facilitarà los medis en tarifas reduhidas, á fi de que nostra producció siga coneguda en tots los àmbits de nostra estimada patria.

De Tortosa tenim pocas existencias. Los preus continuan sostinguts entre 36 y 37 rals los 10 kilógrams.

D' andalús tenim pocas existencias y 'ls preus varian entre 33-50 y 34 rals los 10 kilógrams.

Lo de maní ó cacahuet sens operacions.

REVISTA VINÍCOLA

L' aspecte y situació del caldo segueix ab la mateixa desanimació que 'ns veyem obligats á ressenyar desde algun temps en aquesta banda, desanimació que també arriba als mercats francesos, segons las noticias que tenim dels mateixos. Solament en la comarca de Burdeos es ahont s' han realisat algunas importants transaccions en vins de nostre país.

Las operacions d' embarch no han tingut tampoch cap importancia, seguint son curs natural als preus que tenim ja indicats.

Per lo que interessan als culliters de vi d' aquestas provincias, que vehuen paralísada la extracció d' aquest caldo, publiquem las noticias que 's reben de Burdeos.

«Además de las quebras que han ocoregut en aquella plassa, dona aplicació una carta de varias circunstancias, á qual més interessantas, que influheixen en la baixa contínua dels preus dels vins, baixa que tant preocupa en aquets moments á molts productors espanyols.

Lo corresponsal del *Diario de Avisos*, de Zaragoza, atribueix molta significació al fet d' haber triplicat en 1881 la recolecció de la *sidra* ab respecte l' any anterior, y com en los departaments del Nort de Fransa beuhen *sidra* ó *cervesa* cuan lo vi está car, las demandas per aquella regió son escassas. La recolecció mitja de la *sidra* may arribá á 12 milions d' hectólitres, y en l' últim any ha escedit de 17.

Altre cosa més grave pera Espanya denuncia la carta de Burdeos. Molts negociants francesos y espanyols que en Aragó, Rioja, Navarra, Castilla y Catalunya 's dedican al negoci de vins, no contents ab una ganancia módica ó ab la comissió assignada, han fet barrejas de vins diferents, encabessantlos ab *trois-six* y altres cosas, quals resultats se tocan ara per las alteracions perjudicials que s' observan y gastos que requereix la necessitat de treballarlos de nou».

Imprenta de «La Renaixensa», Xuclá, 18, baixos.